

Европейски икономически и социален комитет

INT/592
Стратегическа визия за
европейските стандарти

Брюксел, 19 януари 2012 г.

СТАНОВИЩЕ

на

Европейския икономически и социален комитет

относно

„Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета и

Европейския икономически и социален комитет –

Стратегическа визия за европейските стандарти:

към по-голям и ускорен устойчив растеж на европейската икономика до 2020 г.“

COM(2011) 311 окончателен

Докладчик: г-н Iozia

На 1 юни 2011 г. Европейската комисия реши, в съответствие с член 304 от Договора за функционирането на Европейския съюз, да се консултира с Европейския икономически и социален комитет относно:

„Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета и Европейския икономически и социален комитет „Стратегическа визия за европейските стандарти: към по-голям и ускорен устойчив растеж на европейската икономика до 2020 г.“

СОМ (2011) 311 окончателен.

Специализирана секция „Единен пазар, производство и потребление“, на която беше възложено да подготви работата на Комитета по този въпрос, прие своето становище на 19 декември 2011 г.

На 477-ата си пленарна сесия, проведена на 18 и 19 януари 2012 г. (заседание от 19 януари 2012 г.), Европейският икономически и социален комитет прие настоящото становище със 158 гласа „за“, 6 гласа „против“ и 2 гласа „въздържал се“.

*

* *

1. **Заклучения и препоръки**

- 1.1 Европейският икономически и социален комитет (ЕИСК) е убеден привърженик на стратегията „Европа 2020“ за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж и приветства инициативата на Комисията. По-конкретно, приемането на общи стандарти на ЕС допринася за развитието на конкурентоспособен единен пазар с оперативно съвместими и иновативни, основаващи се на стандарти продукти и услуги.
- 1.2 Стандартите могат да се разглеждат като наследство на нашата цивилизация: те представляват настоящите и натрупаните в миналото знания и трябва да еволюират постепенно, за да се развиват добре. Следва да се намали времето, необходимо за разработване на стандартите, така че те винаги да отразяват обществените нужди, без обаче това да се прилага по един и същи начин и без да се поставят под въпрос необходимите и понякога продължителни консултации между заинтересованите страни. Тези консултации се провеждат по-ефективно на национално равнище и се допълват ползотворно от преките действия на европейските специализирани организации.

- 1.3 Участието в стандартизацията следва да бъде толкова важно, колкото и участието в законодателния процес. Необходимо е да се засили участието на потребителите, МСП и други заинтересовани страни и това може да бъде постигнато с финансова подкрепа. Провеждането на партньорски преглед на националните стандарти от заинтересовани страни би могло да гарантира, че интересите на обществото да бъдат представени на всички равнища.
- 1.4 Стандартите в обществените поръчки са жизненоважни за правилното изграждане на единния пазар.
- 1.5 ЕИСК потвърждава вече заявената си позиция, че „спецификациите, одобрени от международните индустриални форуми и/или консорциуми в сектора на ИКТ, би трябвало да се приемат само след процедура на утвърждаване, извършена от европейските органи за стандартизация (ЕОС) с участието на представители на МСП, потребители, екологични организации и органи, които изразяват силни социални интереси¹“.
- 1.6 Комисията предлага няколко действия в различни сфери. Тъй като стандартизацията е много важен инструмент в подкрепа на индустриалната политика, иновацията и конкурентоспособността, ЕИСК подкрепя предложените действия, особено онези, които са свързани с ролята на Съвместния изследователски център на Европейската комисия и имат за цел да удостоверят, че научните стандарти отговарят на изискванията на европейските и националните икономики по отношение на конкурентоспособността, социалните потребности, опасенията във връзка с безопасността/сигурността и въздействието върху околната среда (действия 1-5).
- 1.7 По отношение на обществения интерес Комисията предвижда да бъде отделено специално внимание на безопасността, сигурността и защитата, като отправя искане към държавите-членки да осигурят действително участие на потребителите, екологичните сдружения, хората с увреждания и възрастните хора. ЕИСК счита тези предложения за много ценни (действия 6-9).
- 1.8 ЕИСК винаги е подкрепял участието и ефективната роля на организациите на гражданското общество и изразява пълното си съгласие с Комисията и нейната инициатива за разширяване и осигуряване на по-приобщаващ работен процес както на национално, така и на европейско равнище, въз основа на признати критерии като принципите на споразумението на СТО относно техническите пречки пред търговията. Би трябвало да се осигури финансова подкрепа за организациите на МСП, потребителите, синдикатите и други заинтересовани страни (действия 10-15).

¹ ОВ С 376 от 22/12/2011 г., стр. 58.

- 1.9 Глава 5 от съобщението е посветена на разработването на стандарти в областта на услугите: ЕИСК подкрепя изразената в тази глава позиция и счита, че идеята да се даде отговорност на Групата на високо равнище по въпросите на услугите за бизнеса, предложена в съобщението на Комисията „За Акт за единния пазар“, е много полезна за всички сектори на икономиката, не само в сектора на услугите (действия 16-18).
- 1.10 ЕИСК признава специфичния характер на пазара на ИКТ и необходимостта от бързо определяне на стандарти, които всъщност биха били разработвани от форуми и консорциуми. Както се посочва, тези стандарти би трябвало да бъдат утвърждавани посредством истински приобщаващ процес. Създаването на многостранен форум от заинтересовани групи следва да се приветства. ЕИСК препоръчва този форум да се провежда редовно, а не само като еднократна инициатива. ЕИСК би искал да участва в този форум.

Стандартите в ИКТ са от първостепенно значение в електронните обществени поръчки и в електронното правителство по принцип. От първостепенно значение е да се гарантира оперативната съвместимост на ИКТ (действия 19-23).

- 1.11 Окончателните предложения подчертават ролята на Европа в международната стандартизация и активната инициатива, обявена от Комисията. ЕИСК подкрепя предложените действия и счита за изключително важно и в интерес на ЕС да играе много активна роля в международните дейности, като одобрява решенията на Комисията да подкрепи ЕОС в работата им на двустранна и многостранна основа (действия 24-28).
- 1.12 Независимият преглед, който следва да започне най-късно до 2013 г., се основава на интереса на Комисията да бъде оценен напредъкът и да бъдат постигнати поставените цели: индустриална политика, иновации и технологично развитие с оглед на нуждите на пазара, по-широкото участие и представителността. ЕИСК изразява пълното си съгласие с това предложение (действие 29).

2. **Общи бележки**

- 2.1 Една ефективна система за европейска стандартизация ще позволи най-вече да бъдат създавани оперативно съвместими продукти и услуги, които могат да бъдат предлагани безпрепятствено в рамките на ЕС, не само при трансгранични случаи, но и на местно, регионално или национално равнище.
- 2.2 ЕИСК изразява съгласие, че стандартите са ефективни инструменти на политиката и могат да допринесат за доброто функциониране на единния пазар, по-специално в сферата на ИКТ и услугите, в които се разработват стандарти за процеси и производствени методи.

- 2.3 ЕИСК изразява силната си подкрепа за използването на стандарти в обществените поръчки, тъй като това ще доведе до предлагане на основаващи се на стандарти продукти и услуги. Възложителите на обществени поръчки в ЕС следва да използват световни или европейски стандарти, ако има такива, за всяко искане за продукт или услуга, а използването на патентовани стандарти и оперативно несъвместими продукти или услуги определено следва да се избягва.
- 2.4 Като отбелязва колко е важно окончателното премахване на препятствията пред търговията, ЕИСК оценява ангажимента на всички национални органи за стандартизация в държавите-членки да прилагат европейските стандарти като национални стандарти, да оттеглят съществуващите национални стандарти, които са в противоречие с тях, и в бъдеще да не предприемат действия, които биха могли да застрашат това хармонизиране.
- 2.5 ЕИСК изразява съгласие, че европейският процес на стандартизация следва да бъде ускорен, опростен, модернизирани и да стане по-приобщаващ. Използването на конкретни стриктни срокове, експертни ресурси и ефективното участие на всички заинтересовани страни (особено МСП, потребителите и другите обществени заинтересовани страни, които често са слаби или не са представени на национално равнище), следва да се включат в исканията на ЕК за стандарти и финансиране.
- 2.5.1 Участието на национално равнище също е много важно. Предложенията от националните органи за стандартизация формират основата за европейски стандарт. За потребителите и за МСП е по-лесно да дават своя принос на национално равнище.
- 2.6 Тъй като стандартизацията е доброволен процес, диктуван от пазарни сили, и успехът зависи предимно от приемането на пазара, ЕИСК подчертава колко е важно МСП, дори чрез своите сдружения, да бъдат привлечени за участие в по-голяма степен във всички етапи на стандартизацията: консултации по нови проекти, включително мандати, разработване на стандарти и окончателно гласуване както на национално, така и на европейско равнище.

3. Специфични бележки

3.1 Съображение, свързано с ЕОС²

- 3.2 ЕИСК признава постигнатото през последните няколко години значително намаление на средното време за разработка на европейски стандарти. Въпреки това сроковете следва да се съкратят още повече, но не за сметка на обхвата или качеството. Комисията също се приканва да подобри и ускори своите процедури за разработване на

²

ЕОС: европейски организации за стандартизация. Трите официални европейски организации за стандартизация са Европейският комитет за стандартизация (CEN), Европейският комитет за стандартизация в електротехниката (CENELEC) и Европейският институт за стандарти в далекосъобщенията (ETSI).

мандати за стандартизация и позоваване на хармонизирани стандарти в Официален вестник на ЕС. ЕИСК приветства заявеното намерение на Комисията да намали продължителността на процеса с 50 % до 2020 г.

- 3.2.1 Трябва да има по-добър баланс в състава на работните групи и техническите комитети на ЕОС, като бъдат представени всички участници на пазара във връзка с разглежданата тема за стандартизация. Следва да се осигури и известно финансиране, за да се гарантира участие в семинарите от страна на микропредприятията, потребителите и други обществени заинтересовани страни и техните сдружения. ЕИСК приветства решението да се преразгледа и оптимизира настоящата система за стимулиране и финансова подкрепа, за да се разширят възможностите за участие на всички заинтересовани страни. Единно регламентиране на съществуващите инструменти ще бъде много препоръчително.
- 3.2.2 Изисква се подходящ надзор, за да се предотврати евентуално дублиране на работата или резултатите сред работните групи на равнище ЕС (финансиран от Европейската комисия).
- 3.2.3 Националните органи за стандартизация (НОС) изискват пълноценно участие на държавите-членки, особено под формата на политическа подкрепа, както и технически и финансови ресурси, за да се даде възможност за участие на всички заинтересовани страни.
- 3.2.4 Макар и една от основните ползи от стандартизацията да е възможността да се осигурят оперативно съвместими продукти и услуги, следва да се създадат ясен механизъм и инструменти за изпробване и утвърждаване на стандартите на ЕС, за да се осигурят по-бързи развойни цикли на продуктите.
- 3.2.5 В отговор на „застаряващата Европа“, европейската стандартизация играе ключова роля и за осигуряване на безопасни и достъпни продукти и услуги за потребителите от всички възрасти и с всякакви способности. Това е особено важно, като се има предвид значението на европейските стандарти за подкрепа на договорите за обществени поръчки.
- 3.3 **Насоки за изпълнението** – някои международни органи за стандартизация не изготвят насоки за прилагането, които да служат при използване на разработените стандарти. ЕОС следва да удовлетвори тази потребност, като изготвят ясни и кратки насоки за прилагане, с цел да осигурят лесното им прилагане.

МСП ще могат да получат достъп до пазари, в които се използват общи стандарти, което би намалило сложността и разходите за МСП и подобрило конкуренцията.

Би трябвало да се насърчи използването на стандартите на ЕС там, където липсват национални стандарти, или да се гарантира сближаване на националните стандарти с тези на ЕС чрез осигуряване на ясни пътни карти.

- 3.4 **Осведоменост и представителство за МСП:** следва да се използват целеви семинари, обучение и дейности за повишаване на осведомеността на регионално и национално равнище, тъй като МСП могат да бъдат достигнати по-лесно чрез местните браншови организации или организациите на МСП и публичните администрации.
- 3.4.1 МСП често не са запознати с механизма за разработване на стандарти и просто приемат продуктите със заложен в тях предварително зададени стандарти. Сдруженията на МСП на национално равнище и на равнище ЕС често не разполагат с ресурсите, необходими за предоставяне на входяща информация за разработване на стандарти, което допълнително намалява тяхното влияние.
- 3.4.2 ЕИСК изразява съгласие, че позицията на европейските асоциации, представляващи МСП, и обществените заинтересовани страни трябва да бъде заявена по-ясно. Следва да бъдат разгледани сериозно правото на глас на сдруженията на МСП в ЕС и обществените заинтересовани страни в ЕОС. ЕИСК заявява интереса си към участие в този дебат, който в момента буди противоречия, тъй като ЕОС са частни органи.
- 3.4.3 ЕИСК оценява работата, извършена с финансовата подкрепа на Европейската комисия от Европейската организация на занаятчийските камари и малките и средни предприятия за стандартизация (NORMAPME) и от Европейската асоциация за координиране на представителството на потребителите в стандартизацията (ANEC), представляваща потребителите.
- 3.4.4 За да се повиши осведомеността и да се засили използването на стандарти, ЕИСК предлага организациите за стандартизация на равнище ЕС и на национално равнище да предоставят на потенциалните потребители улеснен достъп до стандартите, включително обобщение на тяхното съдържание. Ако използването на стандарти е предписано в правен акт като задължително, то законодателят трябва да се погрижи тези стандарти да са толкова достъпни, колкото и самият правен акт.
- 3.5 **Образование:** понятията за стандартизация следва да бъдат включени в учебните програми на европейските средни училища и университети. Следва да се подкрепят конкретни стимули за студенти и научни работници за разработване на оперативно съвместими, основаващи се на стандарти решения и приложения. Например, следва лесно да се отпуска финансиране от ЕС за студенти и научни работници, самостоятелно или като трансгранични групи.

- 3.5.1 Комисията следва да следи иновационните тенденции, като работи в тясно сътрудничество със сектора на ИКТ, научно-изследователските центрове и университетите, за да гарантира, че стандартите се разработват в съответствие с иновациите на продукти/услуги. За това би трябвало да се погрижи Работната програма за стандартизация, като приоритизира мерките в зависимост от начина, по който ги приема пазарът, и от неговите потребности.
- 3.6 Стандартите представляват доброволен процес на оценка на потребностите, изискванията и правилата, които трябва да се спазват, за да се улесни приемането на свързани продукти и услуги. Тези правила обаче се превръщат в стандарти едва когато бъдат приети на пазара посредством широкото им възприемане от страна на потребителите. Ето защо изискванията за балансирано представителство на заинтересованите страни и постигане на консенсус трябва да бъдат в основата на всяка дейност, свързана със стандартизация. Но в разработването на стандарти участват предимно големи частни и публични дружества, което води до дисбаланс в представителството на заинтересованите страни.
- 3.7 Стандартизацията е важен инструмент за конкурентоспособността. ЕИСК призовава държавите-членки да предоставят ефективна национална рамка за стандартизация, способна да допринесе за разработването на европейски и международни стандарти, както и да намери решения във връзка със стандартизацията на чисто национални потребности.
- 3.8 Националните органи за стандартизация (НОС) следва да бъдат укрепени. Това обаче до голяма степен зависи от националната индустриална политика, а степента на национална ангажираност в отделните страни се различава. Могат да бъдат разработени конкретни стимули, в съчетание с комуникационна кампания за най-добрите практики от държави-членки на ЕС, които разглеждат стандартите като стратегически актив за своята конкурентоспособност.
- 3.9 ЕИСК изразява съгласие с ключовата роля на разработването на **стандарти за услугите**. Изключително важно е да се гарантира, че стандартите за услуги се диктуват от пазара и се основават на консенсус.
- 3.9.1 Националните стандарти могат да създадат пречки пред пълното изграждане на единния пазар. Изключително важно е стандартите да бъдат разработени на равнище ЕС, преди държавите-членки да започнат да разработват собствени стандарти, които често не са оперативно съвместими.

- 3.10 ЕИСК подкрепя категорично действията на Европейската комисия, свързани със стандартите за ИКТ и оперативната съвместимост. Това се отнася по-специално до възможността за използване на общоприети ИКТ стандарти в обществените поръчки, за да се създаде търсене на оперативно съвместими услуги, в които публичният сектор е водещ, което ще послужи като основна движеща сила за стандартизацията.
- 3.10.1 Както вече беше предложено, „Комитетът счита, че е необходимо ЕОС и Комисията да осигуряват превантивен контрол, който да гарантира, че спецификациите, приети от международните индустриални форуми и/или консорциуми, които следва да се използват като основа при възлагането на обществени поръчки, са изготвени в неутрална, равнопоставена и прозрачна среда при подходящо участие на представителите на малките и средните предприятия, потребителите, защитниците на околната среда, работниците и органите, които изразяват важни социални интереси“.
- 3.11 Освен това ЕИСК е скептично настроен по отношение на предложението с оглед на подобряване на световната конкурентоспособност; политиките и стандартите следва да бъдат подкрепяни от законодателството, а не обратното. Стандартизацията не бива да възпрепятства иновациите и развитието.
- 3.12 Основаващи се на стандарти продукти и/или услуги в резултат на успешни инициативи, финансирани от ЕС, следва да бъдат включени в по-нататъшни инициативи на ЕС в тази област с цел да се премахнат дублиранията и да се насърчи по-нататъшното разпространение/приемане на тези стандарти.

Брюксел, 19 януари 2012 г.

Председател
на
Европейския икономически и социален
комитет

Staffan Nilsson
